

Tema 3.- Els tractats internacionals

1. El Conveni de Viena sobre Dret dels Tractats de 23 de maig de 1969. 1.1. Consideracions prèvies; 1.2. Celebració i entrada en vigor dels tractats. 1.3 Les reserves als Tractats. 1.4. Observança, aplicació i interpretació dels tractats. 1.5. Esmena i modificació dels tractats. 1.6. Nul·litat, terminació i suspensió dels tractats. 1.7. Depòsit, registre i publicació dels tractats. 2. La celebració de Tractats en dret espanyol.

Esta obra está protegida con una [Licencia Creative Commons Atribución-NoComercial-SinDerivar 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

1. El Conveni de Viena sobre Dret dels Tractats de 23 de maig de 1969.

1.1- Consideracions prèvies

1) Concepte doctrinal:

- És un acord de voluntats (oral o escrit)
- entre subjectes del DI (no entre Estats i individus)
- Regit pel DI
- Tendent a produir efectes jurídics (drets i obligacions)
- Qualsevol denominació

2) Diferència entre “tractat int'l” i “acords polítics” (o “acords no normatius”)

- Asumpte delimitación Qatar c. Bahrein-1994
 - Criteris distintius
 - Irrelevància de l'intenció d'una de les parts
 - Irrelevància del comportament posterior de les parts

B. Evolució històrica i tipologia de tractats

- 1) ≠ entre tdos. celebrats en forma:
 - > simplificada: manifestació del consentiment del E. per obligar-se mitjançant la firma.
 - > solemne: manifestació del consentiment en dos temps (firma i ratificació)

- 2) ≠ entre tdos.:
 - > Bilaterals i multilaterals restringits
 - (+ recentment) multilaterals universals → procediment de celebració més complex

- 3) ≠ entre dels denominats:
 - > “tdos.-lleis”: estableixen un règim normatiu general
 - “tdos.-contractes”: regulen una contraprestació

- 4) ≠ entre:
 - > “tdo.-marc” (=umbrella convention): estableixen una regulació molt general
 - > “protocols complementaris”: són tdos. que desenvolupen amb detall les obligacions generals previstes en els tractats marc.

- 5) Parts d'un tdo.:
 - > Preàmbul: descriu fonaments i objectius.
 - > Part dispositiva o articulada: enumera drets i obligacions de les parts.
 - > Annexos o apèndixs: són de caràcter administratiu o tècnic. Permeteixen la seua esmena accelerada en cas de necessitat d'actualització

C. Règimen jurídic dels tractats

- 1) Els tractats internacionals des de els temps antics es regeixen per DI consuetudinari
- 2) Ha hagut una codificació parcial del dret dels tractats:
 - > tdos. celebrats entre E.s → Convenció sobre el D^o. dels tdos. (Viena, 23-5-1969)
 - Concepte de “tdo.”: **Art. 2.1, a)**
 - > tdos. celebrats entre E.s-OI ó entre OI → Convenció sobre el D^o. dels tdos. entre E.s i OI o entre OI (Viena, 21-3-1986)
- 3) PERÒ subsisteix el DI consuetudinari aplicable als tdos.:
 - > celebrats amb anterioritat a l'entrada en vigor de les Convencions de Viena
 - > respecte dels tdos. inclosos en les Convencions de Viena, en les matèries no regulades en elles **últim pàrr. del Preàmbul**
 - p. ex. Els “tdos. orals” entre E.s, o entre E.s-OI i entre OI
 - p. ex. Els efectes de la guerra sobre la vigència dels tractats entre bel·ligerants
 - > respecte dels tdos. celebrats entre altres subjectes del DI:
 - p. ex. El Tdo. de Pau de 1990 entre el Regne de Espanya, la República de Guatemala i el Frente Foribundo Martí de Liberación Nacional (FMLN).

1.2. Celebració i entrada en vigor dels tractats

A. Celebració dels tractats

1) Capacitat i representació de l'Estat:

- > Capacitat de l'Estat: **art. 6** (no aals E.s federats)
- > Representació de l'Estat: Els plens poders **arts. 7-8i art. 2.1, c**

2) Fase primera de la celebració de tdos.: l'elaboració material del texte del tdo.:

> Negociació:

- No definida en CVDT, però és l'essència de l'activitat diplomàtica
- Consisteix en presentar propostes, contrapropostes... per adoptar un tdo.
- Jurisprudència: obligació de negociar de bona fe

> Adopció del tdo.: decisió del contingut definitiu del tdo.

- Regla general: **art. 9.1**
- Primera regla especial: **art. 91**
- Segona regla especial: **art. 5**

> Autenticació del texte del Tdo.: garantia de quin és el text definitiu i autèntico del tdo.

- Norma: **art. 10,**
- Ex: **art. 85**

3) Fase segona de la celebració de tdos.: la manifestació del consentiment de l'E. en obligar-se mitjançant un tdo.

- > Què és? És l'acte d'un Estat pel qual expressa a nivell internacional la seua decisió sobirana de consentir a estar vinculat jurídicament per un tdo.
 - La decisió s'ha d'adoptar prèviament conforme a les regles i procediments descrits en el Dº. intern de cada E.
- > Formes de la manifestació del consentiment estatal
 - regla general: llibertat de forma: **art. 11**
 - Formes simplificades:
 - firma o rúbrica del tdo.
 - bescanvi d'instruments que constitueixen un tdo.
 - Formes solemnes (consentiment perfeccionat en dos temps)
 - ratificació:
 - a) històricament, el llegat o representant del rei absolut signava un tdo. i posteriorment el monarca el confirmava o ratificava.
 - b) Amb el constitucionalisme del s. XIX, entre els dos moments d'expressió del consentiment del E., es requereix l'autorització del Parlament nacional
 - c) Amb l'auge de les RI en el s. XX, tan sols els tdos. més importants es ratifiquen.
 - ≠ en EUA entre els “*treaties*” i els “*executive (o pocket) agreements*”
 - Adhesió: quan un tdo. convida a E.s no negociadors a vincular-se per aquest tdo.
 - Pot ser de forma simplificada (=sense firma previa) o solemne (=després firma previa)

- “Aceptació” i “aprobació”:
 - no són noves formes de manifestació del consentiment, sinó denominacions recents que han aparegut en la pràctica internacional
 - podran ser, segons hi haja o no signatura prèvia, formes simplificades o solemnes
 - *ergo* seran formes equivalents a la firma, la ratificació o l’adhesió
 - qualsevol altra forma que es convinga
 - en la pràctica, apareix per als tdos. bilaterals una nova forma simplificada: els E.s s’intercanvien cartes comunicant-se que ja s’han realitzat tots els tràmits constitucionals per a la manifestació del *onsentiment a quedar obligat per un tdo. concret
- > Abast del consentiment de l’E.:
- Regla: **art. 17**
 - Ex: la Carta social europea de Turín
- Conseqüències de la manifestació del consentiment abans de la entrada en vigor del tdo.: **art. 18**

B. Entrada en vigor dels tractats

1) Entrada en vigor dels tdos.

- Norma: **art. 24.1-3**
- Ex: **art. 84.1-2**

2) Aplicació provisional dels tractats **art. 25.1-2**

1.3. Les reserves als tractats

1) Concepte de reserva: art. 2.1, d)

- > Declaració unilateral qualsevol siga la seua denominació
 - Forma escrita art. 23.1
- > Moment de la formulació de la reserva
 - Vorer a més art. 19 encabezamiento i art. 23.2
- > Classes de reserves segons la seua finalitat: d'exclusió o de modificació

2) Condicions d'admissibilitat de les reserves: art. 19

3) Acceptació de les reserves i objecció a les reserves : art. 20

4) Efectes jurídics de les reserves :

- entre E. autor de la reserva i E. que l'accepta: art. 21.1
- entre E. autor de la reserva i E. que fa objecció simple: art. 21.3
- > entre E. autor de la reserva i E. que fa objecció qualificada: art. 20.4, b)
- > entre els E.s que no fan reserves: art. 21.2

1.4. Observança, aplicació i interpretació dels tractats

A. Observança dels tractats

- 1) Pacta sunt servanda: art. 26 i art. 2.1, g)
- 2) El Dret intern i la observança dels tds.: art. 27 i art. 46

B. Aplicació dels tractats

- 1) Irretroactivitat dels tds.: art. 28
- 2) Àmbit territorial dels tds.: art. 29
- 3) Aplicació de tds. successius sobre la mateixa matèria: art. 30

C. Interpretació dels tractats

1) Regla general d'interpretació:

- > principis bàsics de la interpretació: **art. 31.1**
 - Prevalència de la interpretació literal
- > El contexte d'un tdo.: **art. 31.2**
- > La interpretació autèntica: **art. 31.3**
- > La interpretació especial: **art. 31.4**
 - Ex: **art. 2**

2) Mitjans d'interpretació complementaris: **art. 32**

3) Interpretació de tdos. autenticats en dos o més idiomes: **art. 33**

D. Efectes dels tractats respecte de tercers Estats

1) concepte de tercer Estat: **art. 2.1, h) i g)**

2) Norma general: **art. 34**

3) Tdos. que creen obligs. per a tercers E.s: **art. 25**

4) Tdos. que creen Drets per a tercers E.s: **art. 36**

5) Normes d'un tdo. que són costums generals: **art. 38**

1.5. Esmena i modificació dels tractats

1) La revisió dels continguts d'un tdo. Pot donar lloc a :

> la esmena d'un tdo:

- per acord entre totes les parts **art. 39**
- esmena de tdos. multilaterals: **art. 40**

> la modificació d'un tdo: entre alguna de les parts únicament **art. 41**

1.6. Nul·tat, terminaci3 i suspensi3 de l'aplicaci3 dels tractats

A. Nul·tat dels tractats

- 1) consequències de la nul·tat: **art. 69.1-2**
- 2) causes de nul·tat: (s3n els vicis del consentiment). Llista tacada de 8 causes:
 - > Violaci3 manifesta d'una norma d'importància fonamental del Dret intern sobre competència per a celebrar tds. **art. 46**
 - > Restricci3 específica dels poders del representant de l'E. per manifestar el consentiment de l'E. **art. 47**
 - > Error de fet. **art. 48.**
 - > Dolo **art. 49**
 - > Corrupci3 del representant d'un E. **art. 50**
 - > Coacci3 sobre el representant d'un E. **art. 51**
 - > Coacci3 sobre un E. per l'amenaça o l'ús de la força. **art. 52**
 - > Tds. que estiguen en oposici3 amb una norma de *ius cogens*. **art. 53**

B. Terminació dels tractats

- 1) Conseqüències de la terminació dels tdos.: **art. 70.1**
- 2) Causes de terminació dels tdos.: llista tancada de 8 causes:
 - > Per voluntat de totes les Parts, conste o no en el tdo. **art. 54**
 - > Denúncia del tdo **art. 56, p. 257**
 - > Per abrogació o derogació tàcita (conseqüència de la celebració d'un tdo. posterior i diferent sobre la mateixa matèria) **art. 59**
 - > Per violació greu d'un tdo. **art. 60**
 - > Impossibilitat definitiva de subsegüent de compliment **art. 61**
 - > Cambi fonamental en les circumstàncies de la celebració d'un tdo. **art. 62**
 - > Aparició d'una norma sobrevinguda de *ius cogens* **art. 64**
 - > Suposat especial: retirada de les Partes en el tdo. en els casos dels **arts. 54, 56, 61 i 62**. Especialitat: el tdo. segueix en vigor per la resta de Parts
- 3) No són causes de terminació d'un tdo.:
 - > Reducció del número de Parts a un número inferior al necessari per a l'entrada en vigor d'un tdo. **art. 55**
 - > Ruptura de relacions diplomàtiques o consulars. **art. 63**

C. Suspensió de l'aplicació dels tractats

1) Conseqüències de la suspensió de l'aplicació dels tdo.: art. 72

2) Causes de la suspensió: llista tancada de 7 causes

> Suposats de suspensió simple:

- Quan el tdo. així ho preveja art. 57, a)
- Per consentiment de totes les Parts art. 57, b)
- Per acord entre algunes de les Parts únicament art. 58
- Com a conseqüència de la celebració d'un tdo. posterior art. 59
- Impossibilitat temporal de subsegüent compliment art. 61.1

> Suposats de suspensió com alternativa a la terminació d'un tdo.:

- violació greu d'un tdo. art. 60
- Cambi fonamental en les circumstàncies de celebració d'un tdo. art. 62

1.7. Depòsit, registre i publicació dels tractats

- 1) Depositari dels tdos. **art. 76**
- 2) Funcions dels depositaris **art. 77**
- 3) Registre i publicació dels tdos. **art. 80**

2. La celebració de tractats en el dret espanyol

1) Marc normatiu:

- > Constitució de 1978
- > Llei 25/2014, tractats, etc.

2) Competència per a la celebració de tds.

- > art. 149.1.3 CE
 - Què pensa el TC?
- > Competències limitades de les CA: Llei: art. 7 i Títol V
 - Dret d'instància
 - Dret de informació
 - Ampliació concepte Tractat Llei: art. 2, a), b) i c)

3) procediment de celebració de tds.:

- > elaboració material del text del tdo.:
 - Gob. dirigeix la política exterior art. 97 CE
 - Competència del Mterio. AAEE Llei: art. 4
 - Representants d'Espanya: ampliació Llei: arts. 9 i 10
 - Negociació, adopció i autenticació Llei arts. 11-15
- > Prestació del consentiment de l'E. en obligar-se
 - Organs que intervenen:
 - Gob. dirigeix la política exterior art. 97 CE + Llei : arts. 3 i 17

- Control de les Cortes **art. 66.2 CE**
- Consell de Mtros i Rei: manifestació del consentiment **Llei: arts. 16 i 22 art. 63.2 CE**
 TC: → Pràctica: el Rei tan sols en formes solemnes
- > Suposats d'intervenció de les Corts (de + a - intensitat):
 - Tdos. que contenen estipulacions contraries a la CE **art. 95 CE+ Llei art. 19**
 - TC:
 - Tdos. que requereixen autorització mitjançant Llei Orgánica **art. 93 CE**
 - Majoría: **art. 81.2 CE**
 - Adhesió a les CCEE (avui, UE) i a la CPI. No en la OTAN
 - Tdos. que requereixen autorització previa de les Corts Generals **art. 94.1 CE**
 - Majoría: **art. 74.2 CE**
 - Tdos. q. no requereixen autorització de Corts **art. 94.2 CE Llei: art. 18**
- > Calificació de la naturalesa del tdo.: qui decideix la vía de tramitació parlamentaria?
 - en principi, Comissió Permanent del Consell d'E. **Llei: art. 17**
 - Ni Gob. ni Corts Generals obligats, poden recalificar-lo?
- > conseqüències de l'autorització de les Corts Generals
 - la NO autorització Corts → inhabilita al Gob. a obligar-se per un tdo.
 - l'autorització Corts → habilita (pero NO obliga) al Gob. a obligar-se per un tdo.

Esta obra está protegida con una [Licencia Creative Commons Atribución-NoComercial-SinDerivar 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).